

**Національна асоціація сільськогосподарських
дорадчих служб України**

МЕТОДОЛОГІЯ

**Дослідження взаємодії організацій
громадянського суспільства з органами
влади та їхнього впливу на прийняття рішень
у сфері аграрного та сільського розвитку
(анкета, інтерв'ю, фокус-групи)**

Публікацію створено ВГО «Національна асоціація сільськогосподарських дорадчих служб України» (НАСДСУ) за підтримки Фонду «Аскольд і Дір», що адмініструється ІСАР Єднання в межах проекту «Сильне громадянське суспільство України – рушій реформ і демократії» за фінансування Норвегії та Швеції. Зміст публікації є відповідальністю ВГО «Національна асоціація сільськогосподарських дорадчих служб України» та не є відображенням поглядів урядів Норвегії, Швеції або ІСАР Єднання.

ЗМІСТ

Вступ	3
1. Мета дослідження	3
2. Завдання дослідження	3
3. Об'єкт та предмет дослідження	4
4. Вибірка дослідження	4
5. Підхід до дослідження	4
6. Методи збору даних.....	5
6.1. Аналіз документів	5
6.2. Опитування (кількісне дослідження)	5
6.3. Глибинні інтерв'ю (якісне дослідження)	5
6.4. Фокус-групи	6
6.5. Кейс-стаді	6
7. Інструменти аналізу	6
8. Критерії оцінювання впливу ОГС	6
9. Очікувані результати	7
10. Етичні аспекти	7
11. Етапи виконання	7
12. Обмеження та ризики	7
12.1. Можливі труднощі у залученні респондентів	7
12.2. Обмежені ресурси часу та фінансів	8
12.3. Потенційна упередженість відповідей	8
12.4. Обмежений доступ до внутрішньої інформації органів влади	9

Вступ

Ця методологія розроблена в рамках виконання проєкту **«Дослідження взаємодії організацій громадянського суспільства (ОГС) з органами влади та їхнього впливу на прийняття рішень у сфері аграрного та сільського розвитку»**, що виконується Всеукраїнською громадською організацією «Національна асоціація сільськогосподарських дорадчих служб України» за підтримки Фонду «Аскольд і Дір», що адмініструється ІСАР Єднання в межах проєкту «Сильне громадянське суспільство України – рушій реформ і демократії» за фінансування Норвегії та Швеції.

Методологія покликана забезпечити процес проведення дослідження взаємодії організацій громадянського суспільства з органами влади та їхнього впливу на прийняття рішень у сфері аграрного та сільського розвитку сукупністю принципів, методів, прийомів, структурою та логічною організацією дослідження, що випливають з його мети та завдань.

Методологія містить деталізований опис цілей, завдань, вибірки, методів збору та аналізу даних, а також приклади інструментів, календарний план і розділ з обмеженнями та ризиками дослідження.

Зміст публікації є відповідальністю ВГО «Національна асоціація сільськогосподарських дорадчих служб України» та не є відображенням поглядів урядів Норвегії, Швеції або ІСАР Єднання.

1. Мета дослідження

Мета дослідження: виявити проблеми спроможності та можливості ОГС впливати на прийняття рішень у сфері аграрного та сільського розвитку, а також розробка практичних рекомендацій для ефективної співпраці та адвокації задля сприяння сталим політикам і демократичному врядуванню.

2. Завдання дослідження

1. Проаналізувати поточні механізми та масштаби взаємодії ОГС з органами влади у формуванні та реалізації політик аграрного та сільського розвитку.

2. Оцінити вплив адвокації ОГС на політичні рішення та визначити негативні фактори та фактори, що сприяють успішним результатам.
3. Розробити та поширити рекомендації та інструменти для посилення співпраці ОГС з органами влади та їхніх комунікативних й адвокаційних спроможностей.
4. Проаналізувати дослідницькі та аналітичні навички ОГС.

3. Об'єкт та предмет дослідження

- **Об'єкт:** взаємодія ОГС з органами влади у формуванні та реалізації політик аграрного та сільського розвитку.
- **Предмет:** механізми та ефективність впливу цієї взаємодії на процес ухвалення рішень у сфері аграрного та сільського розвитку.

4. Вибірка дослідження

- **Кількісна частина:** не менше 100 респондентів, з них щонайменше 60 представників ОГС, інші – представники органів влади, аграрних асоціацій, експертного середовища. Вибірка стратифікована за типом організації та регіоном.
- **Якісна частина:** 2-4 глибинних інтерв'ю та 2–3 фокус-групи по 3–5 учасників.
- **Критерії відбору:** досвід взаємодії з органами влади, регіональне покриття, тип організації.

5. Підхід до дослідження

Застосовується **змішаний методологічний підхід (mixed-methods)**: поєднання кількісних та якісних методів.

- Кількісні методи, що дозволять визначити масштаби та інтенсивність взаємодії ОГС з органами влади у формуванні політик аграрного та сільського розвитку, узагальнити тенденції.

- Якісні методи (інтерв'ю, фокус-групи) допоможуть глибше зрозуміти механізми впливу, виявити приховані чинники, мотивацію та бар'єри.

6. Методи збору даних

- Аналіз документів.
- Опитування
- Глибинні інтерв'ю
- Фокус-групи.
- Кейс-стаді.

6.1. Аналіз документів

- Закони, підзаконні акти, урядові програми, стратегії розвитку АПК і сільських територій.
- Відкриті дані: огляди, звіти, публікації, література, протоколи, стенограми, прес-релізи, офіційні заяви тощо.

6.2. Опитування (кількісне дослідження)

- **Цільова група:** представники ОГС, професійних спільнот, працівники органів державної влади та місцевого самоврядування, аграрні асоціації у сфері аграрного та сільського розвитку
- **Інструмент:** онлайн-анкетування (Google Forms).
- **Вибірка:** стратифікована (щоб охопити різні типи ОГС та інші типи цільової групи і регіони).
- **Очікувана кількість:** щонайменше 100 респондентів. Представники ОГС, професійних спільнот у сфері аграрного та сільського розвитку – не менше 60 осіб.
- **Показники:** рівень участі, інтенсивність комунікацій, оцінка ефективності.

6.3. Глибинні інтерв'ю (якісне дослідження)

- З лідерами ключових ОГС, професійних спільнот у сфері аграрного та сільського розвитку.
- З представниками органів влади у сфері аграрного та сільського розвитку.
- Основні теми: успішні кейси взаємодії, проблеми, очікування, перспективи.

6.4. Фокус-групи

- 2–3 фокус-групи (по 3-5 учасників).
- Тематика: обговорення механізмів співпраці, бар'єрів та пропозицій щодо їх усунення.

6.5. Кейс-стаді

- Опис прикладів успішного впливу ОГС на політику аграрного та сільського розвитку на різних рівнях.

7. Інструменти аналізу

- **Контент-аналіз** документів та публічних заяв.
- **SWOT-аналіз** моделей взаємодії.
- **Social Network Analysis (SNA)** – аналіз мережевих зв'язків між ОГС та органами влади.
- **Статистичний аналіз** анкетних даних (Excel).
- **Порівняльний аналіз** відповідей різних груп респондентів - зокрема ОГС і представників влади.
- **Порівняльний аналіз** кейсів взаємодії ОГС та органів влади.

8. Критерії оцінювання впливу ОГС

- **Формалізація** взаємодії (угоди, меморандуми, членство у громадських радах).
- **Інтенсивність** комунікацій (кількість та частота зустрічей, спільних заходів).

- Якість результатів (ухвалені документи, внесені зміни).
- Стійкість впливу, змін (довготривалість змін, створення нових інституцій, довгостроковий ефект).
- Сприйняття учасниками – задоволеність процесом і результатами.

9. Очікувані результати

- Карта основних ОГС у сфері аграрного та сільського розвитку.
- Мапа взаємодій між ОГС і органами влади.
- Оцінка рівня володіння представників ОСГ дослідницькими та аналітичними навичками.
- Виявлення успішних і неефективних практик.
- Рекомендації щодо покращення механізмів взаємодії та посилення впливу ОГС.

10. Етичні аспекти

- Добровільність участі та право на відмову.
- Анонімність та конфіденційність.
- Відповідність вимогам GDPR (General Data Protection Regulation).

11. Етапи виконання

1. Підготовчий етап– формування інструментів, вибірки.
2. Польові дослідження– збір даних.
3. Аналітичний етап– обробка та аналіз отриманих результатів.
4. Підготовка звіту та рекомендацій.

Роботи етапів 1-2 мають бути виконанні до 31 жовтня 2025 року.

Роботи етапів 2-4 мають бути виконані до 31 січня 2025 року.

12. Обмеження та ризики

12.1. Можливі труднощі у залученні респондентів

Ризик: низька мотивація або брак часу у представників ОГС та органів влади брати участь у дослідженні.

Шляхи нівелювання:

- Використання **цільових запрошень** через особисті контакти та партнерські організації.
- Залучення **авторитетних осіб або лідерів думок** для підвищення довіри.
- Надавати **чітке пояснення цілей та користі дослідження** для респондентів.
- Забезпечення **зручних форматів участі** (онлайн-опитування, гнучкий графік інтерв'ю).

12.2. Обмежені ресурси часу та фінансів

Ризик: дослідження може затягнутися або бути неповним через нестачу ресурсів.

Шляхи нівелювання:

- **Чітке планування календаря** з пріоритетами за етапами.
- Максимальне використання **онлайн-інструментів** для зниження витрат.
- Залучення членів НАСДСУ, партнерів, **волонтерів, студентів або стажерів** для допомоги у зборі та обробці даних.
- Пошук **додаткових донорських або партнерських ресурсів**.

12.3. Потенційна упередженість відповідей

Ризик: респонденти можуть давати соціально бажані або політично коректні відповіді.

Шляхи нівелювання:

- Забезпечення **повної анонімності та конфіденційності** результатів.
- Використання **нейтрального формулювання питань**, щоб уникати підказок.
- Поєднання **кількісних і якісних методів**, щоб перевіряти дані з різних джерел.

- Створення **невимушеної атмосфери** під час інтерв'ю, фокус-груп.

12.4. Обмежений доступ до внутрішньої інформації органів влади

Ризик: відсутність повних даних про механізми взаємодії або результати рішень.

Шляхи нівелювання:

- Використання **офіційних запитів на публічну інформацію** (згідно із законодавством).
- Залучення **інсайдерів/експертів** у ролі консультантів.
- Використання **альтернативних джерел даних** (медіа, звіти, протоколи засідань).
- Проведення **кейс-стаді**, де інформація частково доступна, для непрямої оцінки впливу.

